

TRANSMUTATIEKLASSEN, opgericht bij de taalwet op het lager en middelbaar onderwijs van 1932, die bepaalde dat in Vlaanderen de taal van het onderwijs het Nederlands was en die voor het lager onderwijs aanpassingen voorzag voor kinderen wier moedertaal of gebruikelijke taal niet het Nederlands was.

Artikel 2 van de wet liet nl. toe anderstalige kinderen in hun moedertaal onderwijs te geven, als de organiserende overheid meende dat daar behoefte aan bestond. Er was dus geen verplichting. In dit geval werd het aanleren van de streektaal verplicht van het derde studiejaar af, zodat de kinderen na het zesde leerjaar verder onderwijs in het Nederlands zouden kunnen volgen. In de transmutatieklassen moest hun kennis van het Nederlands voldoende bijgewerkt worden om het hun mogelijk te maken hun middelbare studie in het Nederlands te volgen.

In 1932 waren er in Vlaanderen nog 128 Franstalige gemeentescholen en 101 Franstalige vrije scholen van de lagere graad en zaten er 823 leerlingen in Franstalige voorbereidende afdelingen van vrije middelbare scholen, plus 660 in dito scholen van het rijk. Er waren ook een aantal niet gesubsidieerde Franstalige scholen, vooral voor meisjes. De juiste cijfers hierover ontbreken.

Bij de lagere scholen spande de provincie Antwerpen de kroon met 105, gevolgd door Vlaams-Brabant met 43. Limburg had er 36, Oost-Vlaanderen 33 en West-Vlaanderen 12.

Normaal hadden transmutatieklassen maar een kort bestaan mogen hebben, omdat de leerlingen na verloop van jaren getransmuteerd behoorden te zijn. Aangenomen dat er in het begin, ondanks de wet, nog nieuwe leerlingen zouden bijkomen, dan nog had men mogen verwachten dat deze scholen na een tiental jaren zouden zijn leeggelopen. Toch werd in 1963 vastgesteld dat er nog 235 transmutatieklassen bestonden, wat bewijst dat men onder het mom van transmutering Franstalig onderwijs in stand hield. Alle transmutatieklassen werden door de wet van 1963 afgeschaft (z. ook Taalminderheden in België: Franstaligen in Vlaanderen).

KAREL DE WITTE